

GMINNY PROGRAM

PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH na 2019 rok W GMINIE SOLEC-ZDRÓJ

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.);
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492).

Część pierwsza

ANALIZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ ZASOBÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I NAPRAWCZEJ

I. Liczebność oraz struktura wiekowa i społeczno-zawodowa mieszkańców Gminy Solec-Zdrój.

Dane statystyczne dotyczące liczebności i struktury wiekowej mieszkańców Gminy Solec- Zdrój przedstawiono w tabeli 1. W strukturze zawodowej mieszkańców dominującą grupę stanowią rodziny utrzymujące się wyłącznie z rolnictwa lub zatrudnione jednocześnie w rolnictwie i sektorze poza rolniczym.

W latach 2004-2018 wydatnie zmniejszyła się liczba osób pozostających bez pracy, co przedstawiono w tabeli 2. W tych latach liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zmalała o 241 osób.

Na tle ościennych gmin Gmina Solec- Zdrój prezentuje się stosunkowo korzystnie i osiąga niższy poziom bezrobocia.

Tabela 1. Mieszkańcy Gminy Solec-Zdrój w latach 2004-2018.

Rok	Liczba osób	Odsetek mieszkańców w wieku [%]		
		Szkolnym ¹	Produkcyjnym ²	Poprodukcyjnym ³
2004	5210	16,4	57,9	19,4
2005	5200	20,93	59,84	19,23
2006	5176	21,6	59,24	19,16
2007	5134	15,48	59,46	19,2
2008	5120	15,86	59,9	18,83
2009	5109	14,42	60,46	18,63
2010	5107	14,42	60,46	18,63
2011	5082	20,09	61,06	18,85
2012	5075	12,88	61,3	18,92
2013	5079	12,05	61,45	19,16
2014	5165	13,15	60,21	19,32
2015	5136	11,9	61,19	19,8
2016	5165	11,73	61,05	20,21
2017	5113	12,06	60,53	20,67
2018	5116	13,13	59,62	20,76

¹ dzieci i młodzież w wieku od 7-18 lat

² mężczyźni w wieku od 19-65 lat, kobiety w wieku od 19-60 lat

³ mężczyźni w wieku powyżej 65 lat, kobiety powyżej 60 lat

Tabela 2 Bezrobocie w gminie Solec-Zdrój w latach 2003-2018

Rok	Liczba osób	Bez prawa do zasiłku	
		osób	odsetek
2004	306	283	92,48%
2005	292	265	90,75%
2006	230	208	90,43%
2007	185	162	87,50%
2008	212	202	95,30%
2009	196	177	90,30%
2010	214	193	90,19%
2011	172	163	94,76%
2012	166	151	90,96%
2013	165	151	90,96%
2014	156	139	89,10%
2015	143	132	92,30%
2016	113 w tym: 51 kobiet 62 mężczyzn	107	94,70%
2017	80 w tym: 51 kobiet 62 mężczyzn	71	89%
2018	65 w tym: 38 kobiet 22 mężczyzn	60	92,31%

II. Analiza stanu problemów alkoholowych.

1. Liczebność punktów sprzedaży napojów alkoholowych w odniesieniu do

liczby mieszkańców.

Na terenie Gminy Solec- Zdrój aktualnie funkcjonuje **30** punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Sieć sprzedaży prezentuje tabela 3.

Tabela 3 Sieć sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Solec-Zdrój w 2018r.

OGÓLEM (wszystkich punktów)	Z NAPOJAMI PRZEZNACZONYMI DO SPOŻYCIA							
	Poza miejscem sprzedaży				W miejscu sprzedaży			
	Wg zawartości alkoholu				Wg zawartości alkoholu			
	Razem	Do 4,5 %	Od 4,5 % do 18%	Pow. 18 %	Razem	Do 4,5 %	Od 4,5 % do 18%	Pow. 18 %
30	14	14	13	13	16	16	10	10

W roku 2018 na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadło 170 mieszkańców gminy.

2. Problemy zdrowotne i społeczno-ekonomiczne występujące w związku z uzależnieniem i nadużywaniem alkoholu.

Nadmierne spożywanie napojów alkoholowych powoduje szereg zaburzeń czynności psychofizycznych i uszkodzenia praktycznie wszystkich narządów wewnętrznych. Specyficzną cechą choroby alkoholowej jest to, że dotyczy ona również rodzin osób uzależnionych, bowiem to ich członkowie ponoszą większość konsekwencji psychospołecznych i ekonomicznych związanych z alkoholem. Najczęściej jest to zła sytuacja materialna. Z przeprowadzanych przez pracowników socjalnych wywiadów środowiskowych wynika, że symptomy związane z patologią alkoholową występują co najmniej w kilkudziesięciu rodzinach objętych pomocą społeczną. Często bywa to przemoc oraz inne zjawiska patologiczne. Rodzina nie jest w stanie zignorować czy też uciec od problemu jakim jest pijący. Członkowie rodziny próbują przystosować się do zagrożeń jakie stwarza alkoholik. Takie przystosowanie pozwala na przetrwanie w trudnych i bolesnych okolicznościach. Staje się jednak pułapką, w której zostaje zamknięte pragnienie normalnego i bezpiecznego życia rodzinnego. Małżonkowie i dzieci osoby uzależnionej albo rozpaczliwie próbują powstrzymać jej picie albo rezygnują z nadziei na lepsze życie. Oznacza to często głębokie uwikłanie w chorobę alkoholową małżonka lub rodzica, które określa się jako współuzależnienie.

3. Naruszanie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu.

Na podstawie informacji udostępnionych przez Komisariat Policji w Solcu-

Zdroju dostrzeżono związek pomiędzy nadmiernym spożywaniem napojów alkoholowych a naruszaniem prawa i porządku publicznego. Zestawienie powyższych faktów prezentuje tabela 4.

Tabela 4. Zestawienie wykroczeń związanych z nadużywaniem alkoholu w latach **2009 – 2018**.

Wykroczenia	2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Osoby izolowane w pomieszczeniach dla zatrzymanych w celu wytrzeźwienia.	8	2	4	92	15	17	24	7	6
2. Kolidacje drogowe spowodowane przez nietrzeźwych kierowców.	3	3	3	2	8	4	0	2	2
3. Interwencje domowe dotyczące awantur wszczętych po spożyciu alkoholu.	60	13	10	15	16	15	26	49	36
4. Mandaty karne za wykroczenia w związku ze spożyciem alkoholu.	3	26	132	30	29	31	53	25	6
5. Naruszenie przepisów kodeksu karnego w zakresie znęcania się nad członkami rodzin.	1	1	2	3	2	3	4	4	4

Część druga.

INFORMACJA O REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

I. Analiza zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i terapeutycznej.

Na terenie Gminy Solec- Zdrój istnieje punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, który czynny jest w każdy poniedziałek od godziny **7.30 do 11.00** i mieści się w budynku Urzędu Gminy. Pracownik pełniący w punkcie konsultacyjnym dyżur jest zobowiązany przyjąć każdą zgłaszającą się osobę zainteresowaną powyższą problematyką. Pracownik udziela wyczerpujących informacji o chorobie alkoholowej, jej przyczynach, przebiegu i skutkach oraz możliwościach podjęcia leczenia. Ponadto jest zobowiązany udzielić możliwie wszechstronnej pomocy szczególnie tym osobom, które o nią zabiegają lub jej poszukują. Pracownik ma za zadanie informować o procedurze administracyjno-prawnej kierowania osób nadużywających napojów alkoholowych na przymusowe leczenie odwykowe, między innymi w zamkniętych zakładach leczenia odwykowego lub o możliwościach dobrowolnego skorzystania z alternatywnych form leczenia. W punkcie konsultacyjnym można uzyskać informacje na temat przemocy w rodzinie zwłaszcza z problemem alkoholowym, o formach i metodach przeciwdziałania takim zjawiskom, a także o możliwościach udzielania rodzinom i konkretnym ofiarom przemocy - pomocy psychospołecznej i

prawnej, a w szczególności ochrony przed ponownymi aktami przemocy w rodzinie. Pracownik udziela wsparcia psychologicznego osobom zmuszonym funkcjonować w sytuacji kryzysowej np. ofiarom przemocy domowej oraz służy pomocą na drodze uwolnienia ich od tej przemocy (np. pomoc w redagowaniu pism procesowych). Pracownik zobowiązany jest do zachowania anonimowości zgłaszających się osób i zasłyszanych informacji.

Praca terapeutyczna w 2018 roku obejmowała zajęcia indywidualne i grupowe z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi oraz pomoc i wsparcie dla ofiar przemocy.

Oddziaływania terapeutyczne skoncentrowane były na motywację do podjęcia leczenia oraz utrzymywania abstynencji. Obejmowały również pracę w zakresie edukacji dotyczącej choroby alkoholowej, jej przebiegu oraz szkód jakie powoduje. Omawiane zajęcia były skierowane na kontynuowanie procesu zdrowienia, m.in. dotyczyły radzenia sobie z problemami w sposób konstruktywny, radzenie sobie w sytuacjach stresowych oraz nabywanie umiejętności interpersonalnych.

Ten rodzaj pracy był zrealizowany z osobami, które ukończyły terapię na oddziale stacjonarnym.

Praca edukacyjna i wsparcie terapeutyczne były skierowane do osób doznających przemocy.

W omawianym okresie (od 02.01.2018 r. do 30.11.2018 r.) odbyło się 45 dyżurów

- **konsultacji udzielono ogółem 142**
- **osoby uzależnione 135**
w tym stosujące przemoc – 35
w tym doznające przemocy – 2
- **osoby współuzależnione 7**
w tym osoby doznające przemocy – 4
- **osoby doznające przemocy - 0**

II. Postępowania w sprawach o podjęcie leczenia odwykowego.

Istotnym elementem polityki samorządu Gminy Solec- Zdrój w zakresie uzależnień jest profilaktyczna i naprawcza działalność prowadzona przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2018 r. do dnia 30 listopada prowadzono postępowania w odniesieniu do 13 osób. Przygotowano i skierowano do Sądu Rejonowego 3 wnioski o wydanie orzeczenia o leczeniu przymusowym, 6 osób skierowano na indywidualne spotkania z instruktorem terapii w punkcie konsultacyjnym.

1 osoba została skierowana przez Sąd na leczenie odwykowe w stacjonarnym zakładzie lecznictwa odwykowego. Wobec 4 osób przeprowadzono rozmowy ostrzegawcze.

W rezultacie dotychczasowych doświadczeń stwierdzono, że najsłabszym ogniwem analizowanego systemu jest lecznictwo odwykowe, bowiem pacjenci, którzy zostali na podstawie orzeczenia sądowego zobowiązani na wniosek GKRPA do podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie stacjonarnym, oczekują około **1,5 roku** na uzyskanie miejsca na oddziale zamkniętym.

GKRPA na bieżąco współpracuje z: Komisariatem Policji w Solcu-Zdroju, GOPS, Sądem Rejonowym i Poradnią Leczenia Uzależnień w Busku- Zdroju, oraz Punktem Konsultacyjnym przy Urzędzie Gminy w Solcu-Zdroju.

III. Realizacja programów profilaktycznych na terenie placówek oświatowych i kulturalnych.

Działania profilaktyczne w 2018 roku podejmowane były przez placówki szkolne w oparciu o Program Profilaktyki Szkoły, Strategię Działań Wychowawczych i Zapobiegawczych oraz Interwencyjnych Wobec Dzieci Zagrożonych Uzależnieniem oraz Programem Wychowawczym Szkoły.

W ramach tych działań zorganizowano szereg spotkań , konkursów i prelekcji zawierających treści z zakresu profilaktyki alkoholowej, narkotykowej, przeciwdziałaniu agresji i przemocy oraz cyberprzemocy.

W ramach realizacji w/w zadań szkoły z terenu Gminy Solec-Zdrój brały udział w następujących wydarzeniach:

- ogólnopolska kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018”,
- Spektakl teatralny WSPOMNIENIA NARKOMANKI oraz rekomendowany PROGRAM PROFILAKTYCZNY DEBATA. Program miał charakter uprzedzający, a jego zadaniem było zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych przez młodzież i towarzyszącym temu konsekwencjom oraz promowanie postawy trzeźwości. Uczestnictwo w spektaklu i programie zostało sfinansowane przez Gminę Solec-Zdrój.
- Uczniowie brali udział w konkursie, wystawie i happeningu pn. „Żyj zdrowo”, dotyczącym profilaktyki uzależnień i zdrowego odżywiania.
- Pogadanki z udziałem policji na temat cyberprzemocy, bezpieczeństwa, dopalaczy
- W ramach współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Busku – Zdroju przeprowadzono szkolenie dotyczące szkodliwości palenia papierosów.

W 2018 roku praca pedagoga szkolnego realizowana i kontynuowana była zgodnie z planem pracy na rok szkolny. Systematycznie prowadzone były konsultacje z Dyrekcją szkoły, rozmowy z wychowawcami klas na temat sytuacji szkolnej i domowej uczniów. Prowadzona była pedagogizacja wśród rodziców przez dyrekcję szkół, wychowawców, pedagoga szkolnego oraz zapraszanych specjalistów do szkoły, oraz wskazywanie instytucji pomocowych dla rodziców będących w trudnej sytuacji życiowej.

Gminne Centrum Kultury w Solcu -Zdroju zorganizowało szereg wydarzeń kulturalnych promujących zdrowy styl życia, zawierających elementy profilaktyki uzależnień. W 2018 r. Gminne Centrum Kultury zorganizowało następujące wydarzenia o charakterze profilaktycznym:

- Ferie w GCK dla dzieci z terenu Gminy Solec – Zdrój,
- Wakacje w GCK dla dzieci z terenu Gminy Solec – Zdrój,
- Dzień Kobiet,
- festyn „Soleckie Lato nad Zalewem”,
- festyn „ Solec -Zdrój Na Kulinarnym Szlaku Ponidzia”.

Gminne Centrum Kultury zadbało o to, aby podczas organizowanych wydarzeń nie zabrakło elementów profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków.

Profilaktyka pojawiała się w następujących formach :

- rozdawane były ulotki o tej tematyce,
- prowadzono pogadanki na temat uzależnień,
- programy artystyczne zawsze zawierały elementy profilaktyczne,
- odbywały się konkursy dot. profilaktyki uzależnień,
- prowadzono szereg zajęć dla dzieci i młodzieży aby pokazać alternatywne formy spędzania wolnego czasu bez alkoholu i narkotyków.

Gmina Solec-Zdrój rokrocznie uczestniczy w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, która poświęcona jest promocji zdrowego stylu życia jako alternatywy wobec sięgania po środki uzależniające.

Przedsięwzięcia te były finansowane ze środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

W roku 2019 również planuje się udział dzieci i młodzieży szkolnej w programach profilaktyczno - wychowawczych w miarę posiadanych środków finansowych oraz przedstawionych profesjonalnych ofert.

Część trzecia.

I. Zasady kontroli obrotu napojami alkoholowymi.

1. Kontrolę przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi przez podmioty gospodarcze na terenie Gminy Solec-Zdrój z ramienia Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju sprawuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Członkowie GKRPA prowadzą kontrole na podstawie upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy Solec-Zdrój.
3. GKRPA korzysta z dokumentacji referatu urzędu obsługującego podmioty gospodarcze oraz referatu wydającego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
4. GKRPA współdziała z Policją i korzysta z jej pomocy w czasie prowadzenia kontroli.

5. O składzie GKRPA, powołaniu dodatkowych lub odwołaniu członków w trakcie trwania kadencji decyduje Wójt Gminy Solec-Zdrój.
6. Organy zewnętrzne uprawnione do kontroli podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych działają na podstawie własnych zasad i przepisów prawa.

II. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za uczestnictwo w posiedzeniach lub czynnościach dokonywanych na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (t.j.: Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 ze zm.).
2. Wynagrodzenie za pracę i uczestnictwo w posiedzeniach ustala się w wysokości 100,00 zł brutto bez względu na czas jego trwania.
3. Wynagrodzenie wypłaca się na podstawie list obecności podpisanych przez przewodniczącego GKRPA.
4. Wynagrodzenie nie przysługuje członkom komisji, którzy są pracownikami Urzędu Gminy w Solcu-Zdroju lub jednostek organizacyjnych gminy, jeżeli posiedzenie odbywa się w godzinach ich pracy. Poza godzinami pracy tychże członków wynagrodzenie przysługuje według powyższych zasad.
5. Posiedzenia komisji odbywać się będą co najmniej 1 raz w miesiącu, maksymalnie 5 razy w ciągu kwartału.

Część czwarta.

CELE NA 2019 ROK.

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują.
2. Doskonalenie sposobów rozwiązywania istniejących problemów alkoholowych oraz towarzyszącej im degradacji społeczno-ekonomicznej rodzin osób uzależnionych.
3. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.
4. Prowadzenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i kierowanie osób uzależnionych, nadmiernie pijących do podjęcia leczenia odwykowego.
5. Wspieranie wszelkich działań kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych mających na celu rozbudzenie zainteresowań dzieci i młodzieży aktywnymi formami spędzania wolnego czasu jako alternatywy dla spożywania alkoholu. Jednostki kulturalne i oświatowe winny włączyć do swojego programu działania propagujące ideę trzeźwości i abstynencji.
6. Wspieranie wszelkich inicjatyw zmierzających do aktywizacji środowisk wspomagających proces wychodzenia z nałogu alkoholowego oraz

utrzymanie abstynencji osób, które przeszły terapię odwykową, w tym tworzenie ośrodków wsparcia i świetlic socjoterapeutycznych.

7. Prewencja i kontrola w zakresie przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi na terenie Gminy Solec- Zdrój.
8. Objęcie szczególną opieką dzieci z rodzin patologicznych, czy też zagrożonych patologią związaną z nadużywaniem alkoholu w środowisku rodzinnym.
9. Zagwarantowanie uczniom, zarówno szkół podstawowych jak i gimnazjum, dogłębnego poznania zagrożeń jakie niesie za sobą uzależnienie od nikotyny, alkoholu, narkotyków, Internetu poprzez organizację programów i widowisk edukacyjnych poświęconych tej tematyce.

Cele określone w punkcie 5 realizowane będą przede wszystkim przez Gminne Centrum Kultury w ramach przyznanej mu dotacji przeznaczonej na prowadzenie działań kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych oraz promowanie różnorodnych form edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień.

Część piąta.

Postanowienia końcowe.

Spodziewane efekty realizacji programu:

- uświadomienie zdrowotnych i społecznych skutków nadużywania alkoholu i używania środków odurzających,
- wzrost liczby młodych osób zaangażowanych w propagowanie zachowań abstynenckich,
- wzrost inicjatyw społeczności lokalnych podejmowanych na rzecz zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży; propagowanie samopomocy.

Realizacja zadań programu w przypadku pojawienia się nowych potrzeb może być poddana modyfikacji.

Źródła finansowania programu – środki z budżetu Gminy Solec-Zdrój pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

Sposób kontroli realizacji programu:

- stały monitoring realizacji programu prowadzony przez GKRPA.

Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Lp.	Punkt programu	SPOSÓB REALIZACJI	Planowana kwota wydatków
1	5	Wspieranie działań kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych w tym: przeprowadzenie imprez promujących zdrowy i trzeźwy tryb życia (konkursy, festyny, imprezy edukacyjne, sportowe, zajęcia pozalekcyjne)	47 000
2	4	Prowadzenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: a) wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji RPA b) opłaty za opinie biegłych c) szkolenia członków Komisji d) delegacje e) materiały biurowe	12 000
3	10	Programy profilaktyczne	9 100
4	3	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego	8 880
5	3,6,7	Prowadzenie ośrodków wsparcia i świetlic socjoterapeutycznych	2 000
6	8,9	Organizacja dla dzieci z rodzin patologicznych różnych form wypoczynku, wycieczek, wyjazdów, zajęć w ośrodkach edukacyjnych.	8 585
7	1,2,7	Finansowanie literatury fachowej i materiałów informacyjno – edukacyjnych o tematyce uzależnień, szkolenia pracowników, szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych.	5 000

Razem: 92.565,00 zł

Kwoty ujęte w preliminarzu mogą ulec zmianie w wyniku ewentualnych potrzeb wynikających z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok w Gminie Solec-Zdrój lub w sytuacji jeśli nie zostanie wykonany plan dochodów. Zmiany te nie wymagają podejmowania odrębnych uchwał Rady Gminy Solec-Zdrój.